

ERDELYI ÉLET

Tartalom:

Milliók keresnek egyetlen ötletet — Keves a munka, mert nincs pénz, vagy kevés a pénz, mert nincs munka?

Bigámia-per folyt le Aradon a vértanú gróf Yécsey Károly özvegye ellen

Le a villanyárrakkal! — Aradváros nem tűri tovább a villanygyár árdiktatúráját — Összelérhetetlen a városi tanácsstagság és az iparkamarai elnöki tisztség a villanygyár vezérigazgatói pozíciójával

»Amíg élek nem viszik el Aradról az Astra gyárat« — mondja Pop C. István — Belejezett tény: A CFR megvásárolta az Astrát

Asszony beszél asszonyokról asszonyoknak

Anyuka különórái vagy ahogy kinéznek közelről az ugynevezett esti kulturtanfolyamok

A színháztárság megtisztítja a színpadokat a háboru utáni idők értéktelen attrakcióitól

Szervekednek a bankbetétesek

Répes színház- és fil

Segesvári szöveggyár vezérképviselése
Vajda Béla
ARAD,
No. 1

M
I
N
D
E
N

S
Z
A
K
Ü
Z
L
E
T
B
E
N

K
A
P
H
A
T
Ó

■ MINDEN SZAKÜZLETBEN KAPHATÓ

Gyári lerakat és vezérképviselőt:

Hirschmann Károly

Arad, Str. Gheorghe Lazar No. 17.

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kladóhivatali megbizottak: Bucureşti, Cluj, Timişoara, Oradea, Brasov, Satu-Mare, Tg-Mures

Milliók

keresnek egyetlen ötletet. — Kevés a munka, mert nincs pénz, vagy kevés a pénz, mert nincs munka? — Az Erdélyi Élet lilléres utazása a káosz körül

(**) A pénz, ami nincs. Az egész világ abba betegedett bele, hogy valamiképen eltűnt a dolgok mozgatója, a pénz. A pénz tulajdonképpen csak fiktív érték, mert hiszen egy darab

papiros, amelyre rányomják, hogy ennyit, meg ennyit, meg ennyit ér, csak addig ér valamit, amíg hisznek abban, ami rá van nyomtatva. — A fémpénz, az arany és az ezüst tulajdonképpen ugyanugy fikció, mint a

papir, annak az elgondolása, hogy valamilyen munkateljesítmény adja meg az értékét. A pénz tehát tulajdonképpen a munkateljesítmény ellenértéke és a pénz azért lett kevesebb, mert kevesebb a munkateljesítmény és mert kevesebb munkateljesítményt tesz szükségessé a fogyasztás csökkentése.

Pénz azért nincs, mert nincs fogyasztás. A pénz mesterseges növelese akár olyan szemérmes formában történik, amilyen Borah szenátor javaslatából kiérzik, akár azzal a nyers őszinteséggel és kétségbeesett nemtörődömséggel, amely az osztrák és a német inflációt jellemezte, a valóságban nem sokat segít. A pénz több lesz, az értéke kevesebb lesz és miután a munkateljesítmény nem fog növekedni, nem lesz a pénz sem több.

Az egyetlen lehető és megvalósítható segítés a fogyasztás emelése.

Itt azonban leküzdhetetlennek látszó akadályok állják el az utat. A fogyasztást csak akkor lehet növelni, ha a vásárlóképeség megerősödött, a vásárlóképeség pedig csak akkor erősödhetik meg, ha azok az óriási tömegek, amelyeket a munkanélküliség

kirekesztett a fogyasztás megszakíthatatlan forgalmából. újra értékesíthetik munkaerejüket és ezzel újabb és egészségesebb bázist adhatnak a pénznek.

A probléma tehát megint leegyszerűsödik. Nem a pénzről van szó, hanem a munkáról. Arról a munkáról, ami nincs, A valóságban azért nincs pénz, mert nincs munka. Ezt azután

az unalomig el lehet ismételtetni és a könyökön kinövésig el lehet siránkozni azt, hogy a munkanélküliségben segíteni kell, de nincs senki, akinek valami egészséges ideája volna, amivel valóban segíteni lehetne a munkanélküliség növekedésén.

Eleinte, amíg a munkanélküliség igazi formája nem bontakozott ki, karikatív szempontokból nézték a kérdést és még három-négy esztendővel úgy gondolták, hogy fokozott jótékonykodással lehet a bajon segíteni.

A munkanélküli segély tulajdonképpen nem más, mint jótékonykodás.

Az állam jótékonykodó alamizsnákat ad azoknak a polgárainak, akik önhibájukon kívül nem képesek a kenyerüket megkeresni. Mint minden jótékonykodás, ez sem lehet állandósítható.

Azok az országok, amelyek a munkanélküli segély kényszereszközébe folyamodtak, beláthatatlan bajokat zuditottak magukra.

A német nyelvben (egy új szó tünt fel a Rentensucht.

Rájöttek arra, hogy a polgárok nagy tömegei berendezkedtek egy olyan életre, amelyben az állam munka nélkül tartsa el őket. A munkanélküliség ilyenformán nem átmenet, nem kényszer, hanem életpálya.

A munkanélküliség foglalkozás, ami a német szakemberek megállapítása szerint aláássa a nép erkölcsét és végső eredményében kiszámíthatatlan időre megbénítja a termelést, mert az a munkás, aki esztendőkön keresztül elszokott minden munkától, végül nem is tud dolgozni.

A másik nagy baj, amelyre Angliában jöttek rá, az, hogy a dolgozó polgárság jövedelmének egy nagy részét adóban kénytelen elfizetni, hogy a munkából kirekesztett másik részt eltarthassa.

A munkanélküli segély tehát nem megoldás és ez a belátás hívta életre azt a gondolatot, amelyet most próbálnak Németországban valósággá váltani. A munkanélkülieket a munka-

Bizonyára érdekli, hogy Bécs egyik legrépszerűbb lapját, a Neues Wiener Journalt legközelebb megvásárolja egy németországi pénzcsoport. A tárgyalások már befejezés előtt állnak. A lap főszerkesztője, dr. Schreivogel lesz. A Neues Wiener Journal eddigi szélsőséges jobboldali irányzata megváltozik.

nélküli segély fejében dolgoztatni kell. Bizonyos közcélú munkák elvégzésére akarják beállítani a munkanélküliek óriási hadseregét. Az elgondolás helyes, csak a kivitelnél jelentkeznek leközdetetlennek látszó nehézségek.

Az óriási tömegek kényszermunkájának lebonyolításához óriási tükére volna szükség, ami nincs

és ez az első baj, a második és ugyanilyen nagy baj az, hogy a szakmunkásokat a kényszermunkáknál nem lehet szakmájukban foglalkoztatni és a fejlett iparu államokban nem lehet primitív, csak a munka kedvéért való dolgoztatással az emberek munkáéhségét kielégíteni.

A vllág tehát ott van, ahol esztendőkkel ezelőtt volt, amikor a munkanélküli segély kivezető útját találta meg, Azóta bebizonyosodott, hogy ez zsákucca volt és most valami újat kell találni. Mindig valami újat, mert a régi eszközök elégtelennek és gyengének bizonyultak.

A dolgot talán le lehetne egyszerűsíteni, ha rájönnének arra és hogy ha már egyszer rájöttek, akkor komolyan is vennék, hogy minden bajnak az az oka, hogy megbomlott Európa gazdasági egyensulya. Ezt a gazdasági egyensulyt kell valamilyen módon helyreállítani.

A fogyasztóképes területeket, amelyeket mesterséges és téves elgondolású gátlások béklyóiba vertek, újra fogyasztóképesé kell tenni.

A termelő területeket pedig nemzetközi munkarend és nemzetközi munkaprogram parancsa alá kell helyezni. Uj Annyit termeljenek, amennyire szükség van és olyan áron bocsássák áruba a terményeket, amilyen áron a gyengébb anyagi erejű területek népessége is megszerezheti a nélkülözhetetlen cikkekét, valami nemzetközi árucserre gondolata ez, amelyet következetesen és mindenféle politikai érdekre való tekintet nélkül kell megvalósítani. A politika igen nagy dolog és a politikai érdek életérdek, ameddig gazdasági érdekeken épül fel.

Amikor azonban a politika érdeke öncél és elvész a gazdasági szükségszerűség alapja, akkor bekövetkezik a káosz.

Az a káosz, amelyben most az egész emberiség vergődik és amelyből csak úgy juthat ki, ha politikamentessé teszik a gazdasági elgondolásait.

Fütsön Antracit Tojás-Brikettel

Központi fűtéseknel és minden kályhánál olcsó, gazdaságos és szagtalan. Waggoutélt és mindea mennyiséget szállít, a vezér- **ALTMANN EDE** tüzifa és képviselő; széntelep

ARAD, volt Boros Báni tér 44. — Telefon 461.

Vegyen részt az Erdélyi Élet országos riportpályázatán!

Bigámia-per folyt le Aradon a vértanu gróf Vécsey Károly özvegye ellen

— Egy ősi, löuri család titkai elsárgult bírósági akták tükrében — Dulond Karolina szerelmi regénye Kassától az aradi törvényszékig — Makulatura-papir lett a családi titkokat őrző aktákból

Tízéves harc a Vécsey-vagyonért

(Arad.) Az egyik aradi fűszerüzletben elsárgult régi aktákba csomagolták a megvásárolt árut. Tavaly több hivatalban üritették ki a régi irattárat és periratok, évtizedekkel ezelőtt

hozott döntések kerültek makulatura papirként a forgalomba. Régi elsárgult papirba csomagolják be a kilós egységes kenyeret és a régi csomagolópapir fakó betűi egy neves, ősi család féltett titkát hozták napfényre. Egy sokatszenvedett főuri asszony regényét vetítik elénk a fakult papirlapok, egy asszonyét, aki

szenvedélyesen, odaadóan szeretett és ezért keservesen kellett bűnhődnie.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Es ez asszony nem volt más, mint gróf Vécsey Károly, az egyik aradi vértanu özvegye, aki ellen — mint az iratokból kiderül — Aradon vezettek le bűnügyi eljárást.

A végzetes szerelem

Lebbentsünk fel néhány percre a múlt mindent eltakaró fátylát és hámozzuk ki a fakó, félig elmosódott sorokból egy főuri asszony érdekes regényét. Az asszonyét, aki szeretett mindvégig — egészen a bitófaig.

A tragédia előjátéka Kassán játszódott le. Itt lakott feltűnően szép feleségével Heisze Károly mérnök. A hódító asszony sok férfiszívet tört meg, de hiába vetette utána magát a forradalmi idők minden híres gavallérja, Heisze Károlyné hűség maradt férjéhez. Mindaddig, amíg meg nem ismerkedett az a férfivel, akinek lángoló szerelme mindent elsőprő szenvedélyessége megtörte a ragyogó szépasszony hidegségét. Bemutatták őket egymásnak és

gróf Vécsey Károly honvédtábornok beleszeretett Heisze Károlynéba.

A szerelem kölcsönös volt, de nem tartottak sokáig a boldog napok. Vécsey grófnak ott kellett hagynia a várost és táborba kellett vonulnia. A szenvedély győzött a kötelesség felett, a szépasszony otthagya a férjét és követte a tábornokot.

Meghiusult esküvő

Az események most már gyors egymásutánban peregtek tovább. Az asszony vallomását, amelyben azt mondja el pár szóval, hogy

gróf Vécseynek sikerült keresztülvinnie befolyásával, hogy elváltak a férjétől. Heiszné visszakapta leánynevét és *Dufond* Karolina néven lett gróf Vécsey menyasszonya.

A válás iratai azonban elvesztek a zürzavarok közepette, sőt tanu sem volt, aki a válást igazolni tudta.

A forradalom összeomlásakor gróf Vécsey hadseregével Pankota közelében táborozott. A tábornok ugylátszik érezte a közelgő véget és elhatározta, hogy törvényes feleségévé teszi *Dufond* Karolinát. Bementek a községbe és felkeresték *Magyary* Alajos plébánost. 1849 áprilisát irták akkor. Vécsey arra kérte *Magyaryt*, eskesse össze szerelmesével. A fiatalasszony elmondotta helyzetét, bevallotta, hogy első férje még él és

nem tudja felmutatni a válási okmányt, amely a tábor iratai között valamelyik csata forgatagában elveszett. A plébános közölte, hogy ilyen körülmények között meg kell tagadnia az esketést.

Minden rábeszélés hiábavalónak bizonyult, *Magyary* hajthatatlan maradt.

Hajsza a vagyonért

Pár hónapig semmimem történt. Végre 1849 augusztusában Vécsey gróf seregével Soborsinon átvonult és ekkor elhatározta, hogy még egyszer megkísérli terve keresztülvitelét. Felkeresték *Neszl* Mátyás ottani lelkészt, akit most már a tábornok parancsával kényszerített arra, hogy eskesse őket össze. *Dufond* Karolina nem sokáig örülhetett a most már törvényesített szerelmének... elkövetkezett Világos, majd október 6-ika... és a hős tábornok bitófán fejezte be életét. AZ özvegy elvonult a világtól, hogy sirassa azt, akit elveszített, de nemsokára megkezdődött számára a megpróbáltatás.

Özvegy gróf Vécsey Károlyné bejelentette igényét kivégzett férje vagyonára és erre a család többi tagja megkezdte a támasz nélkül maradt asszony ellen a kiméletlen hajsztát.

Elsősorban az ősi névtől fosztották meg. A vértanu öccse gróf *Vécsey* Ödön még 1849 decemberében keresztülvitte az udvarig terjedő befolyásával, hogy

a házasságot érvénytelenítették. Az indoklás az volt, hogy a tábornok fegyveres erővel kényszerítette *Neszl* Mátyás soborsini plébánost az esketésre.

Ezzel azonban még nem fejeződött be az özvegy kálváriája. Miután *Dufond* Karolina nem volt hajlandó lemondani férje vagyonáról és pert indított a család ellen, új offenzívára indultak.

Bünvádi feljelentés bigámiáért

Tíz évig tartott a harc, majd 1859 december 6-án gróf Vécsey Ödön feljelentést tett Dufond Karolina ellen bigámiáért. A feljelentés szerint nem vált el Heisze Károlytól, amikor gróf Vécsey felesége lett. A bünyügi hatóságok elé hurcolt özvegy férje egyik volt bajtársát, Rózsa Ede földbirtokost nevezte meg koronatanuként. Rózsa elmondotta kihallgatása alkalmával, hogy 1849-ben gróf Vécsey segédtisztje volt és a tábornok irásokat bizott rá megörzés végett.

Az átadáskor megmondotta, hogy feleségének első férjétől történt elválásának iratait tartalmazza a kis csomag.

Később azonban Nagy Dezső ezredes és több lengyel tiszt jelenlétében visszaadta az iratokat. Vécsey gróf megköszönte neki, hogy vigyázott az irásokra és újból megemlítette, miről szóltak. A bíróság sem Nagy Jenőt, sem a többi tanut sem tudta megtalálni, az irások pedig nyomtalanul eltöntek. *Nogall* vizsgáló bíró 1860 június 22-ikén jelentést tett, amelyben közölte, hogy nem talált terhelő adatokat Dufond Karolina ellen. Uglátszik a közvélemény is foglalkozni kezdett az ügygel, mert

gróf Vécsey Ödön 1860 szeptemberében visszavonta a bünvádi feljelentést, sőt a vagyona nézve meg egyezést kötöttek.

Özvegy gróf Vécsey Karolyné újra visszavonulhatott a világtól, hogy forrón szeretett férjét gyászolja.

„Én, alólirt, nőtlen...“

Egy kis bizonyítvány huzódik meg a végén, így szól:

— *Én, alólirt, nőtlen római kath. Dufond Karolina hajadon kisasszonnyal összekelendő, az engedelmi írományokat és dispensációkat előmutatandó azért nem tehettem, mivel táborozásban azok elvesztek, amit jelen tanuk előtt bizonyítok. Kelt Soborsin, augusztus 16-án 1849. Gróf Vécsey Károly m. k. tábornok. Mint tanuk: Asztalos Sándor, idősebb gróf Eszterházy Mihály, 7 személyes táblabíró, Szentiványi alezredes.*

Vége. Dufoud Karolina már régen elporladt sirjában és emléket csak valamely titkos levéltár őrzi. A vértanu özvegyének bigámia-pörét pedig régen befödte volna a feledetes függönye, ha ki nem szórják a régi irattárakat.

A kíváncsi utókor sohasem kutatta volna az egykor ragyogó szépasszony kálváriájának titkait, ha a szeszélyes sors nem irányítja a kezeket. És ropogós kenyeret nem csomagolnak hat évtized mulva az elfakult törvényszéki aktákba, amelyek Dufoud Karolina emlékét és életének regényét megerőrizték az eljövendő évtizedeknek.

Rolf.

Le a villanyárakkal!

Aradváros nem türi tovább a villanygyár árdiktaturáját. Összeférhetetlen a városi tanácsstagság és az iparkamarai elnöki tiszt-ség a villanygyár vezérigazgatói pozíciójával

(Arad.) Az idő, ez a nagy és elfogulatlan bíró ezuttal s igazolni látszik az *Erdélyi Élet* megállapításait és célki-üzéseit. amelyeket már hónapokkal ezelőtt írásban fektettünk

le az aradi villanygyár urainak áruzsorájával kapcsolatban. — *Mi voltunk a legelsők, akik mindenféle mellékszempontra való tekintet nélkül nyiltan megírtuk, hogy az aradi villanygyár igazgatóságának üzletpolitikája felháborító módon negligálja a gazdasági helyzet áralakulásait, a fogyasztók egyre csökkenő teherbíró-képességét, a szénárak zuhanó tendenciájú olcsóbodását és olyan magas árakat szab meg, amelyekkel vezet az egész erdélyi és bánági országrészeken. Azóta Arad kereskedői és iparostársadalma egy emberként figyelt fel cikkeinkre, melyeknek megállapításai százszázalékos igazságot tartalmaztak és tömegmozgalom jelszava lett célkitűzésünk:*

Le a villanyárakkal!

Aradváros vezetősége január hó 17-én tartott ülésén állította össze azt a bizottságot, amely hivatva lesz felülvizsgálni az aradi villanyáram egységárakat abból a szempontból, hogy valóban megfelelnek-e a szerződésben biztosított feltételeknek...? A város maga is egyelőre csak egyszerű fogyasztója a villanygyár áramtermelésének és amióta kiderült, hogy a villanygyár ott csapja be magát a várost is, ahol lehet, — a városvezetők joggal alkalmazzák a legszigorubb elővigyázatosságot a villanygyárral szemben. Ispravnic, Bakonyi, Zamfirescu, Klein, Sincal Gheorghe, Muresan János, Tripa Mihály, Sincal Jenő mérnökök, ezenfelül Tatu János alpolgármester, Dr. Nagy Sándor városi tanácsos és Lantos Miksa tanácsstag lettek annak a bizottságnak tagjai. akik hivatva lesznek betekintést nyerni technikai, közigazgatási és kereskedelmi szempontból: vajjon tényleg úgy alakulnak a mai személyzeti, nyersanyagi kiadások és a szénárak, hogy megkísérelhetik továbbra is a villanygyár urai, hogy ezekkel próbálják takargatni horribilis áraikat...?

Hiába ül Mateescu István villanygyári vezérigazgató a városi tanácsban, mint az aradi Kereskedelmi és Iparkamara elnöke (!—), ezuttal nem valószínű, hogy újra hazafias kirándulásokra ragadtatná magát a magyarnyelvű tanácsosokkal szemben. mert véletlenül eszébe találna jutni valakinek, hogy Mateescu István villany-

gyári vezérigazgató ur egyáltalán helyet foglalhat-e a városi parlamentjében, — holott ő a várossal szerződéses viszonylatban álló egyszerű szállító csupán . . . ?

Mert tegyük fel, hogy eszébe találna jutni valamelyik városi tanácsosnak ezt az ügyet megpendíteni, — miképen tudhatja kiparizozni a vezérigazgató városi tanácsos azt a megállapítást, hogy a városi szállítói jelleg és a városi tanácsosi tiszttség egymással igazán összeférhetetlenek . . . ?

Nem tartjuk valószínűnek, hogy Mateescu István villanygyári vezérigazgató azzal kívánna védekezni, ami a tényleges helyzet: hogy t. i. őt csupán hivatalból, mint a Kereskedelmi és Iparkamara elnökét illeti meg a városi tanácstagság.

Nem valószínű, hogy ezzel védekezne, mert hiszen éppen az a társadalmi és gazdasági réteg áll most a legélesebben szemben a villanygyár üzletpolitikájával, amely az aradi Kereskedelmi és Iparkamara szavazóit adja.

Az Aradi Kereskedelmi Testület az elsők között tette magáévá az *Erdélyi Élet* figyelmeztető felhívásait és tekintet nélkül a kamarai elnöki székben megbuvó Mateescu Istvánra, nyílt sisakkal izente meg a hadat a villanygyárnak:

ha nem szállítja le az árakat, valamennyien átérnek a petróleumgázlámpák használatára,

amint tette ezt a Dacia kávéház, a Városi-kávéház és már több nagyüzem. Mateescu István nem fog semmiképen sem védekezni, mert érzi és tudja, hogy nem való atája sem a kereskedelmi és iparkamarai elnöki foteuil, sem pedig a városatyai padhely. Ha a jelek nem csalnak, úgy

Mateescu István már nem sokáig fogja képviselni a villanygyár érdekeit a kamarai elnöki és a városi tanácstagsági székből, ahonnan rövidesen el fogja sodorni a polgárság felháborodott igazságszolgáltatása.

Egyelőre azonban indul a harc és Arad kereskedői, iparos és hivatali társadalma egyre energikusabb tanujelét adja, hogy meguntta már a villanygyár urainak árdiktatúráját. Ezt jelentette a Kereskedelmi Testület energikus memo-

Bizonyára érdekli, hogy egy francia filmtársaság hatalmas művészi filmet készített, amelynek női szereplői kizárólag fügefalevelet hordanak. A filmtársaság azzal indokolja merészségét, hogy a párizsi revüszínházak göröljei sincsenek ennél jobban felöltözve a színpadon.

Bizonyára érdekli, hogy a legújabb hírek szerint Amerika két legnagyobb filmtársasága, a Fox és Metro Goldwyn fuzionál. Az erre irányuló tárgyalások már megkezdődtek.

randuma, melyet a villanygyárhoz intézett és amelyre eddigelé nem kapott semmivel sem többet

egy arrogánshangu levélnél, amelyet a villanygyár még a napisajtóban is publikáltatott.

Csak pár sort, idézünk ebből az ismert levelezési remekműből, hogy annál jobban kicsendüljön ördögi cinizmusa és hányaveti arroganciája:

Domán Sándor elnök urnak, Aradon — mondja a címzés. Vettük közlését az Aradi Kereskedelmi Testületnek azon határozatáról, hogy felfüggesztik a villannyal való világítást és hogy petrolgáz világítással fogják azt helyettesíteni . . . Amennyiben ezt így találnák jobbnak és célravezetőnek, természetesen Önök határoznak. (Bármennyire is sajnálja ezt a villanygyár igazgatósága, Mateescu István bizonyára jobban szeretné, ha a Kereskedelmi és Iparkamara határozna a renitenskedő Aradi Kereskedelmi Testület elhatározásairól is . . . dehát még annyira nem vagyunk.)

A levelében kifejti aztán a villanygyári diktátor, hogy tévedés volna feltételezni róluk, hogy ők, — már mint a villanygyár, — „nem tették volna intézkedés tárgyává“ azt, hogy „hogyan tudnának segíteni . . . a villanyáramdíj leszállításában.“ (Egész évben ezen törték a fejüket. Még a tantémjeik se jutottak eszükbe . . .) Végre is elkészültek bizonyult számításaikkal, amelyet jóváhagyás végett küldtek a bukaresti Electricának, de remélik, hogy februárra, — februárra! — megjő a válasz. Következhetni lehet tehát, hogy az aradi villanygyár igazgatósága via Archangelsk irányította a Bukarestbe szóló levelet és így valóban lehet remény arra, hogy „hathatósan“ támogathatják majd a válasz megjötte után az aradi kereskedőket . . .

Februárig valószínűleg a városvezetőségnek is sikerül tisztázni a szerződésnek mindazon pontjait, amelyeket eddig a villanygyár igazgatósága kijátszott. Februárig azonban az aradi kereskedők és iparosok fizethetik a méregdrága villany áramot, amelynek himalájai magasságából szemszurásképpen még az is lehetséges, hogy — a kamarai elnöki székért és a városi tanácsosságért, — tán engednek is valamit. De hol van megírva, hogy annyi engedni-valója maradjon a még rosszabb időkre is az árakból a villanyüzem urinak..? Legfőbb ideje, hogy Aradváros fogyasztóközönsége lerázza magáról ezt az irgalmat nem ismerő üzletipolitikát és árdiktatóri székük elhagyására kényszerítse a gazdasági élet leszerpelt vezérlovagjait.

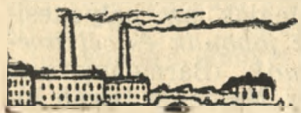
Bizonyára érdekli, hogy Bécsben május 26 ától június 16 áig nemzetközi ének és zongoraversenyt rendeznek. A verseny zsűrijét Európa minden államából, sőt egyes tengerentúli államokból is most jelölték ki.

**Vegyen részt az Erdélyi Élet
országos riportpályázatán!**

„Amig élek

**nem viszik el Aradról az Astra-gyárat“
mondja Pop C. István. Befejezett
tény: A CFR megvásárolta az Astrát**

(Arad.) Az aradi Astra-gyár ügye sorsdöntő fordulathoz érkezett. A CFR vezérigazgatósága követte a bankok üzletpolitikáját, — akik ugyanis kénytelenek maguk megvásárolni az árverésre kerülő ingatlanokat, csakhogy megmentsék tőkéiket, amelyeket kihelyeztek rájuk, — és minden cáfoló hír ellenére — *megvásárolta végre az Astra-gyárat, amelyet saját rezsijében kíván tovább foglalkoztatni.*

amelyet saját rezsijében kíván tovább foglalkoztatni.

Eddig csak örvendetes lehet a befejezést nyert tranzakció Aradváros lakosságára nézve, mert azt jelenti, hogy párezer munkanélküli szakmunkás újra elhelyezkedést és jövedelmi forrást remélhet. Aggasztó azonban a bucarestii tranzakcióról beszámoló tudósításnak az a része, amely arról tud, hogy

a CFR vezérigazgatósága helyesebbnek véli, ha ezt a hatalmas üzemet leépíti Aradon és gépeüstül mindenestől Brassóba, vagy még beljebb szállításza az ország szívébe, ahol mindenképpen biztonságban van.

Alkalmunk volt ugy Bukarestben, mint Aradon teljes részletességgel járni utána a történeteknek, amelyekből megállapíthattuk, hogy

az Astra megvétele a CFR részéről valóban befejezett ténynek tekinthető.

Nem valószínű azonban, hogy a CFR vezérigazgatósága elszállíttatná a gyárat, amelyben máris megindultak a munkásfelvételek. Ennek nem csak fizikai, hanem lényeges politikai akadályai is vannak. Így

Pop C. István dr. kamarai elnök, az aradi kormánypárt érdemes vezére kijelentette az Erdélyi Élet munkatársának, hogy amíg ő él, addig olyan csapás nem érheti Aradváros és a megye gazdasági életét, mint amilyent a gyárüzem elvitele jelenthetne.

Bizonyára érdeklő, hogy a török pénzügyminiszterium törvényjavaslatot készített, amelynek értelmében a bankok magánbetétjeit állami felügyelet és állami védelem alá helyezik. A törvény különbséget tesz magánbetétek és kereskedői betétek között. Az utóbbiak nem részesülnek az ellenőrzésben és a védelemben.

Az Astrának igenis működnie kell, de csakis Aradon, amelynek egész munkásstrukturája ennek a nagyüzemnek működésétől, aktivitásától függ.

Értesüléseink szerint egyébként a befejezett tranzakció lényegileg nem érinti a gyárnak sem aktiv, kiváló szakértelemmel rendelkező vezetését, sem hivatalnok karát, sem pedig munkásságát.

Mindenki a jelenlegi helyén fog maradni, kezdve Sapira Emanuel vezérigazgató főmérnöktől a legutolsó segédmunkásig.

Sapira vezérigazgató nevéhez egyébként is a gyár belső organizációjának, üzemeinek épségbentartása, teljes üzemképességének bármely pillanatban bekövetkezhető akcióbadobása köszönhető, — de természetesen függ a jövő magának Sapira igazgatónak terveitől is, amelyek mindaddig még nem jutottak nyilvánosságra.

ASSZONY

BESZÉL ASSZONYOKRÓL ASSZONYOKNAK

(Riportpályázat)

Mindenki észreveheti, az öregedés korhatára az utóbbi évek során alaposan eltolódott. Amig anyáink idejében harminc és negyvenesztendő nőkről beszéltünk, addig ma a

hasonlókorú asszony vagy leány még egészen fiatalnak számít és mindenki legalább tíz esztendővel mutathat kevesebbet, mint a kora.

A nagy hellenista szépségkultusz óta talán egy korszak sem közelítette meg az abszolút szépségideált annyira, mint korszakunk. Lehet, hogy az életösztön diktálja a nagy nekifutást, a test föltárását a napfény és levegő számára, hogy amit a háboruk és a nyomoruság romboltak, egy erős, egészséges, szép generáció ujjaépítse és messzebbvigye.

Tagadhatatlan, közvetlen elődeink élete sokkal egyszerűbb és nyugodtabb volt, mint a miénk. Ez a nyugodtan emésztő világ termelte ki a holdvilágos, sápadt epedő ifjúságot, a wertheri kesergést, a kávézó fiatal nénikéket, a pipázó negyvenéves öregbácsit, de jöttek új évtizedek és minden tíz év: száznak számítva, rohamlépéssel röpitette előre az embereket.

Megszenvedtünk érte, de kaptunk cserébe valamit. Itt

ragyog föl szemünk előtt az új ifjúság, erős, kisportolt testével, megedzett lélekkel, fölkészülve az új korszak harcaira és építő munkájára. És ez az ifjúság, földön, vizen, levegőben derekan helytáll magáért.

Bár átmenetileg nagy, keserves nyomorúságot zuditott ránk az embertelen, nagytökés világpolitika árulása és még sincs okunk visszasírni a régi, ugynevezett fényes korszakokat.

A regyogó rokokó pompázatos például, legékebben bizonyítja, mint huzódik meg a brokát és aranyszövetek alatt a szenny és a betegség. Egykorú irások följegyzései szerint, Franciaországban a Lajosok alatt másfél századig nem mosdottak az emberek. Ennek a magyarázatát a szifilisz hallatlan elterjedésének tulajdonítják. Az orvosok ugyanis a szifilitikus betegeknek megtiltották a mosakodást és csupán valami szeszfélével törölték le kezeiket, arcukat. Így cselekedett maga a király is, akinek a nyakán az undok forradásokat gyönyörű csipkészsabó leplezte el. Ekkor szokták meg a finom udvari dámák az illatszerek használatát. Erős illatokkal és kendőző szerekkel leplezték a betegség és a mosdatlanság büztét így, ha mai szemmel visszagondolunk a Pompadourra, vagy a híres Dubarry asszonyra, igazó képük már elveszti minden varázsát. Hát még ha tujuk azt is, hogy a félméter magas parókaépitmény alatt, az izzadság melegágyában férgek nyüzsögtek. A karabeli metszeteken láthatók a parókába szurt, ékkövekkel kirakott hosszú tűk, amik arra szolgáltak, hogy az imádott hölgy kecses mozdulattal megvakarja fejét.

Hát legyen akkor inkább rövid haj. testhezsimuló rövid ruha a sok fodor helyett, legyen víz, sok-sok víz, napfény, uszás, evezés, strandolás, birkózás, bokszolás, ugrás, futás, sielés, korcsolya, ródli és minden, ami erőt, egészséget és tisztaságot jelent, mindent, ami előrevisz. A mai nőnek már nincs szüksége arra, hogy testének fogyatékoságait divat-trükkökkel leleplezze. Ma nem kell krinolin, turnür és Stuart-gallér, a hibákat letornázza, a betegségeket ma már orvosolni tudják, ruha ma már csak keretül szolgál az ujjáépített test szépségének.

Ma is, sok bajunkban, küzködésünkben építjük újra magunkat a jövő számára. Mi lesz, ha elhárulnak a gazdasági és politikai akadályok?

Az emberiségnek egy olyan termékeny és dicsőséges korszaka fog fölragyogni, amelyhez hasonlóra a történelemben nem akad példa!...

Dolgozzunk érte!

i.—i.

Proszenszky

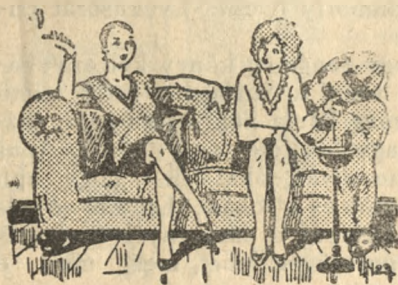
hölgyfodrász volt Szent László-u. 2. (Strada Cloșca)
Villanyondoláló-gép. Tartós hajhullámok. — Hajfestés és paróka készítés. — Olcsó ár.

Anyuka különórái

vagy ahogy kinéznek közelről az ugynevezett esti kulturtanfolyamok

Kedves Pali!

Tudatom veled, hogy nagy zri volt nálunk a családban műveltségi kérdések miatt. Apuka azt mondta anyukának, hogy tudása nagyon hiányos, amiben az a feltűnő, hogy apuka eddig

anyuka öltözködésére mondta ugyanezt. Nem tudom, hogy juttott apuka eszébe a kultúra, de mostanában állandóan olyan finom művelt kifejezéseket használ ebédközben, amiket én nem értek meg. Tegnap is azt mondta anyukának, hogy *perfidia*, amit csinál és a *hetérák* se járnak úgy, mint anyi és az a szerencséje, hogy még nem érte *inflagranti*. Na mit szölsz ehhez?

A te apukád is ilyen művelt? Anyu borzasztóan dühös volt, mert apuka azt mondta neki, hogy nem ártana neki, ha beiratkozna egy kulturtanfolyamra.

Meg kell szakadnom a röhögéstől, de képzeled, anyu meg a Jámborfy néni beiratkoztak egy esti kurzusra. Nagyon szépen haladtak már az első órán, mer halottan, amikor a Jolán néni azt mondta anyukának, hogy „szépen haladtsz előre Spongya tanár urnál”, aki a műveltséget adja elő kezdőknek és haladóknak. Anyukám már a haladók közé tartozik. Tudod, mióta anyi kulturázik rólam egészen el van feledkezve, mert api minden este éjfélutól, amikor hazajön a partieból, egész egyig felelteti anyukát, de olyan furcsa számtani kérdéseket ad fel neki, hogy például „mi a hétnehézségből fizessem ki a 98 hektowatt áramot, amit a 15:50 számláz a telep?” Ez egy egyenlet egy ismeretlennel, de apuka azt mondta anyukának, hogy ő azt az ismeretlent úgy fel fogja pofozni, hogy a platinatömés is kiesik a fogából. Anyu erre a kérdésre is megfelelt, szépen felmondta a leckét, de nem tudom miért ordít rá az apus, mintha ő egy tanár lenne.

A Spongya tanár ur nagyon finom ember, Jámborfy néni is nagyon meg van elégedve vele. Sose feleltet, csak néz a két szemével a pad alá, ahol a Panni néni lába van. Anyu szerint már megkezdődött a piszkos intrika, hogy a Szivacs tanár ur miközben a kis Pipinről magyarázott, állandóan nézi Panni néni lábát, amely nem fér el a pad alatt, hanem kinyulik a tante rembe és szemléltető képet nyújt a történelmi átalakulásról különös tekintettel a középkorra. Panni néni középkorban van és Ilona néni szerint éppen ezért már nem illene neki a lábával befolyásolni a tanár urat. Ebbe van valami.

Ez a Szivacs a nőkkel szemben elnéző és van nála protekció. Paula nénitől mindig olyan könnyűket kérdez, hogy „hazakisérheti-e”, meg, hogy „ráér-e vasárnap délután” és hogy „felmehet-e hozzá egy külön pásztorórát adni”. Szép kis dolog. Ez a Szivacs tőlem mindig köbgyököket kérdez meg a Pythagoras tételt, de a legjobb mégis az volt, amikor a Jámborfy bácsi fél nyolckor elkezdte az uccán fütyülni a családi jelt és erre az egész osztály elkezdett röhögni. Azon röhögtek, hogy Jámborfy néni nem is volt ott, csak a Jámborfy bácsinak mondta, hogy ő tanfolyamra megy és közben, mint Paula néni sugta anyukának, lóvá tette a Jámborfy bácsit. Lyukasórát csinált magának.

Apus csak azért dühös, hogy rengeteg könyv kell anyukának. Tegnap is meg kellett neki venni a *Szabad a csók* című tudományos munkát és anyuka meg Paula néni egész este magoltak belőle. Ma aztán ismét nagy felletetés volt nálunk. Apus erősen leckéltette anyut, de anyus olyan jókat felelt, hogy apu felkapta a kabátját, bevágta az ajtót és elrohant. Ezentul én is ezt a szisztémát fogom követni, ha apus a latin nyelvet feszegeti. Egyébként anyus már nagyon művelt lehet, mert most ő mond ilyeneket apukának, hogy

„te vagy a történelem legérdekesebb férje és öslénye“.

Szép ugy-e? Ujabban anyukámnak „lelki szükségletei” is vannak, amelyeket ki kell elégíteni. Bár nem tudom, mi az a lelki szükséglet, bizonyosan jó lehet, mert anyuka megbetegedett tőle és kétszer volt a Laci bácsinál, aki orvosilag azt tanácsolta neki, hogy egyelőre hagyjon fel a testkulturával. Egy hétig nem járt anyuka iskolába és ezért tegnap eljött hozzá Szivacs tanár ur, hogy pótolják a mulasztottakat. Már a szocio'ogiánál tartanak és ezért anyuka kijelentette, hogy neki gyakorlati társadalmi életet kell folytatnia, hogy megismerje a társadalom égető problémáit. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha gyakorta érintkezik a társadalom előkelőbb és csinosabb tagjaival. Anyuka azt is mondta Paula néninek, hogy ez a reciprocitás alapján megy, mert apuka folyton a Vadászskürt-kabaréban folytat. Beható lélektani tanulmányokkal igyekszik javítani a táncosnők szomorú szociális helyzetén. Apus különben nem lehet különösebben elragadtatva anyus kulturmozgalmától, mert ma reggel azt mondta neki:

— *Levízsgáztál és elbuktál.*

üdvözöl barátod:

Emil.

II. B.-listás tanuló

Oriási hőség lesz szobájában, ha **BOROS fatelepen vásárol.**

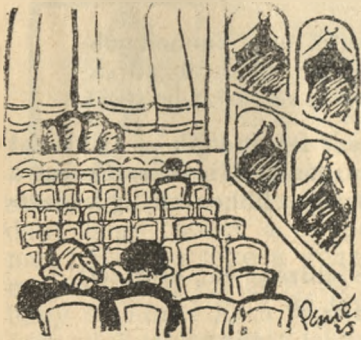
Volt Óvár-tér. — Telefon 591.

Vegyen részt az Erdélyi Élet országos riportpályázatán !

A színházválság

megtisztítja a színpadokat a háboru utáni idők értéktelen attrakciótól

Temesvár. A színháziválság oka a pénztelenség. Ezért kellett a világ legdrágább színházának, a Metropolitan operának leszállítani a költségvetését és ezért lehet a világ leghíresebb művészeit ma már aránylag olcsón megszerezni. A nagy sztárgázsik ideje elmúlt, ami tulajdonképpen nem baj.

A sztárrendszer a színházi kultúra leromlását jelentette és ha a színházi válságnak csak az volna következménye, hogy megszűnnek a sztár-históriák, akkor már nagyon jó volna. Csakhogy az a baj, hogy a színház nem a sztárokon mulik és hogy *nemcsak a sztárok szenvednek a válság miatt, hanem maga a színházi kultúra is.* Ezt

a bajt igazán nem lehet lebecsülni. A színház a kultúrának éppoly fontos tényezője, mint a könyv és talán azt is lehetne mondani, hogy a színház kulturális határa nagyobb, mint a könyvé, mert a színház a nagy tömegekkel szorosabb kontaktust tud teremteni és nagyobb hatása van éppen azokra a tömegekre, amelyek nem könyvvásárlók.

Volt egy idő, amikor Európa nagyvárosainak népe minden kulturát a színháztól és a színházon keresztül kapott.

Ez az idő a háboru előtti nagyszerű fellendülés ideje volt, amelyben az európai kultúra utolsó életosztóne ragyogott fel. Ekkor élte a színházi kultúra fénykorát és ebben az időben adott a színházi kultúra nemcsak nagy művészeket és nagy szerzőket a világnak, hanem nagy igazságokat is.

A színház, amely eredetileg az istenség tiszteletéből kifejlődött játék volt, hosszú fejlődési folyamatokon odáig jutott el, hogy a nagy tömegek tanítója lett. A XIX. század drámairódalma mindinkább a tömegtanítás irányában fejlődött és az új igazságokat nem a szószékekről, hanem a színpadokról hirdették először. A nagy társadalmi problémák vitái a színházban peregték le és éppen ez adott különös hatalmat a rivalda előtt elmondott szavalatnak.

A háboru alatt a színháznak ez a szerepe ellaposodott. *A színház szórakozó hely lett.* A frontra készülők és a frontról hazalátogató férfiak asszonyvársága dirigálta a színházakat és ekkor kezdett színház női testek kiállítása lenni.

A revü, amely semmiképpen sem színházi műfaj, a háborus eszeveszettségben született meg a tisztára a női test kultuszára felépített szindarabok divatja is ekkor kezdődött.

Azt is lehetne mondani, hogy ekkor kezdődött a színházi válság is. Pedig ekkor a szinigazgatók lapáttal söpörték a pénzt és az a szinigazgató, aki idejében tudott realizálni, ma dusgazdag emberként szemléli messziről a színház katasztrófáját. A válság mégis ekkor kezdődött, mert ekkor romlott le a színház belső erkölcsi értéke és ekkor vesztette el a színház a maga nagy népnevelő hivatását.

A romlás folyamata tovább haladt a háboru utáni idők piszkos zavaaraiban.

Az új színházi publikum, a siberek és a snobok publikuma, paradét akart a színháztól, cirkuszi attrakciót, sok lármát sok drága toalettet és sok meztelenséget.

A színházi vállalkozók, akik lassanként felváltották a színházat vezető művészbereket, nagy buzgósággal igyekeztek ezt a közönséget úgy kiszolgálni, ahogy kívánta. Ebben az igyekezetben azután

elveszett minden művészi célkitűzés és elveszett maga a művészet is.

Azok az elszigetelt próbálkozások, amelyek Nyugateurópában Reinhardt nevéhez fűződnek, nem tudták megállítani ezt a folyamatot. A színház tönkrement már akkor, amikor bőven volt pénz és amikor minden este megteltek a színházak közönséggel.

Amikor azután elfogyott a pénz és elfogyott a siber-publikum, a könnyen pénzkereső és a pénzt könnyen kidobáló közönség, a színház megbukott.

Megbukott teljesen és tökéletesen. A sztárok épp úgy nem tudták megmenteni, mint ahogy a revük nem tudtak rajta segíteni. A színházat a tömeg, amely a háboru előtt a színházban kulturát látott és amely a háboru előtt a színházban kulturát látott és amely a háboru előtt részben a színházból elégitette ki kulturális szükségleteit, már nem tekintette másnak, mint szórakozási helynek. Szórakozásra pedig nincs pénz.

Kenyérre is alig van, arra pedig sehogyan sincs, hogy nagy belépődíjakat lehessen fizetni azért, hogy félteltelen szépségek, félteltelmentlen félmalacságokat sivalkodjanak.

Valahogy ebben kell látni a színházi válságot és ezért nem is kell olyan nagyon sajnálni, hogy színházi válság van.

Ez a válság megtisztítja a színpadokat a háborus és a háboru utáni esztendőök maradványaitól.

Majd ha elmúlik a válság és újra kezdődik a színházi kultúra, nem a revü ideje elevenedik fel, hanem az igazi színművészek korszaka kezdődik újra.

Színházi válság van, emberek pusztulnak el, életek mennek tönkre... Nagyon szomorú dolog az, de ebből a szomorú dologból valami jó származik és ez vigasztaló.

Szervezkednek a bankbetétesek

Országos akció a nemfizető bankok ellen

(Arad.) Bankbetétes. Valamikor megbecsülés és tisztesség övezte azt a polgártársat, aki takarékoskodott és megspórolt pénzét bankban helyezte el. A tücsöktermészetűek sárga irigységgel szemlélték a betétkönyvet mely legtöbbször egy munkás élet eredménye volt és a nyugodt öregkor biztos zálogának mutatkozott. Azután jöttek a bankbukások és káröröm foglalta el az irigység helyét. Végül következett a konverzió és ez betétezta a betétesek romlását. A betétes

szinte lenézett ember ma már, ha valakire azt akarják mondani, hogy ostoba, a csipós nyelvek csendesén azt jegyzik meg: Bankba tette a pénzét! A fogalomnak mily csodás megváltozása ez, mely itt a szemünk látára ment végbe néhány év alatt! Ez a fogalomváltozás a betétesekre nézve vagyunk elvesztését jelentette, illetőleg azt, hogy pénzükhöz nem juthatnak hozzá Ennek a társadalmi osztálynak hihetetlen konzervativizmusát és polgári megbízhatóságát mutatja az a körülmény, hogy csak most kezdenek országszerte szervezkedni a bankok betétesei.

Néhány nappal ezelőtt Nagyváradon tartottak gyűlést egy takarékpénztár betétesei, akik kijelentették, hogy nem hisznek többé senkinek és ellenőrizni kívánják bankjuk pénzügyeit. Milyen összegek folynak be és mire fordítják azokat? — kérdezték a kispolgárság deklasszált képviselői és szinte forradalmi hangulatban határozták el, hogy szervezkedni fognak a bankok ellen.

Temesvár és vidékének bankbetétesei érdekeik megvédésére szindikátusba akarnak tömörülni. Vasárnap tartott alakuló gyűlésükön megrázó szavakkal vázolták helyzetüket és annak okait.

— A bankbetétek visszatartása megsemmisít minden szándékot, mely a jövőről kívánt gondoskodni — mondta egyik szónok és a jövő miatt aggódó polgárok gyűléseinek nevezte a szindikátus értekezletét.

Szabó Béla dr. azt a vádat hangoztatta, hogy egyes bankok saját betétkönyveiket 30 százalékért vásároltatják, ugyanakkor, amikor betéteseinknek a legminimálisabb összeg kifizetését is megtagadják.

Elhatározták, hogy kisbetétesek csak olyan bankokat támogatnak betétjükkel, amely bankok egymásért garanciát vállalnak, mégpedig nemcsak a bankok vagyonával, hanem az igazgatók vagyonával is.

Hangsúlyozták, hogy tudomásuk van arról, hogy most is vannak bankok, amelyek a legnagyobb pontossággal fizetik a betéteket. A levonulás tehát nem általános.

Általában heves kifakadások hallhatók a betétesek körében a mezőgazdasági adósságok konvertálása miatt. Az adósságok elengedését a más tulajdonával való rendelkezésnek nevezik. A konverciónak tulajdonítják a hitel megszűntetését és a betétesek romlását.

Mint megírtuk, Aradon is megindulóban van a betétesek szervezkedése, mégpedig olyan irányban, hogy

valamilyen módon ellenőrizhessék a nemfizető bankok pénzkezelését.

A kisbetétesek érdekeit mindenesetre meg kell védeni és nem lehet tovább tűrni, hogy a megélhetésre, hozományra, temetésre vagy gyermekneveltetésre félretett apró összegeket is visszatarthassa egynémely pénzintézet. Az egészséges és erős bankoknak maguknak kellene tiltakozni a társintézetek ilyen eljárása ellen és maguknak kellene megfelelő hivatalos intézkedést kisürgetni.

A betétesek azt kívánják, hogy a nemfizető bankok igazgatói is feleljenek anyagilag a betétekért.

Ha a konjunktúra idejében zsebre tudták vágni hatalmas tantiémjeiket, akkor a mostani nehéz helyzetben bocsássák a bank rendelkezésére azokat az összegeket, amikkel a kisbetéteseket ki lehet fizetni. Sok esetben csak kölcsönről volna szó és ha jó időkből az igazgatók élvezték a bank hitelét, most ők hitelezhetnének a banknak.

A kisbetétesek főképpen a kisbetétesek problémája sürgős megoldásra vár.

Millió szereplő keres egy szerzőt

Nagyvárad Halottakról vagy jót, vagy semmit, azt szokták mondani, de ez az undorító hulla, ez az elmúlt esztendő, nem érdemel kiméletet. Egyetlen érdeme, hogy már nincs itt, ki-mult, mint egy kegyetlen vén uzorás aki mindenkit kifosztott és akit nem sirat senki. A fosztogató esztendők sorát betetőzte. A szegények feje alól kihuzta az utolsó párnát, kivette szájukból az utolsó falat kenyeret, mi jöhet rosszabb még ezután?

A pesszimisták azt mondják, hogy nem várhatunk az újévtől semmi jobbat, mi az ellenkezőjét állítjuk. Minden betegségnek megvan a maga lefolyása. Elérkezik a krízis, a negyvenfokos láz és a beteg vagy elpusztul, vagy a gyógyulás folyamata következik.

Mi élünk még. Meggyötörten bár, de élve kerültünk ki az uzorás karmai közül és aki él, azzal még minden történhetik. És miért ne történhetne valami jó is egyszer?

Például, ha az emberiség vezetőinek agya hirtelen megvilágosodnék és mindenki tisztán látná önmagát. De a

tisztánlátás egymaga nem elég. Ennek a megvilágosodásnak párosulnia kellene egy spontán őszinteségi rohammal és úgy mint egy Pirandelló-darabban, a rivaldák elé állanának a világ szinpadának sztárjai, hogy őszinte vallomást tegyenek önmagukról.

— Kérem, nagyérdemü közönség, be kell vallanom, rosszul csináltam, — szavalja őszintén egy magasrangu egyenruhás szereplő. — Én nem is gondoltam, hogy az a háboru ilyen is tud lenni. A kadettiskolában másképp tanultuk, Kérem, ott még szó sem volt légiháboruról, tengeralattjárókról, gáz és egyéb újabb találmányokról, kérem, én kitűnően vizsgáztam a tisztiiskolában, én egy szabályos, snájdig háborura készültem, pardon, tévedtem, visszavonulok a kulisszák mögé. — Meghajol, ruganyos léptekkel eltávozik.

Most új színész jön, a nagy politikus szerepében és akadozó hangon kezdi vallomását:

— Igen tisztelt hallgatóság, egy őszinte vallomással kell kezdenem. Nem vagyok alkalmas a rámbizott szerepkörre. Háboru előtti ember vagyok és a nagy katalizmát nem tudom belekalkulálni a politikámba. Nem ismerem az új embert, az új tömeget, az új lehetőségeket és kívánalmakat, sajnos, elrontottam a jelenésemet. Állítsanak új, fiatal, friss embert a helyemre.

Most tekintélyes külsejü potrohos ur következik, a világ gazdasági helyzetének intézője, ő személyesíti meg egy alakban az összes államok gazdasági szaktekintélyeit. A homlokán veríték gyöngyözik, zsebkendőjével egyre törülgeti, látszik, hogy meg van rémülve és a gutaütés kerülgeti.

— Tisztelt Világ, tisztelt Emberiség! Kérem, én egy szegény jóakaratu ember vagyok, kérem, engem hagyjanak ki az egész játékból. Kérem, én bevallom, hogy az egészből nem értek semmit. Itt meg kell bolondulni, kérem: Jóvátétel, háborus adósságok, tultermelés, munkanélküliség, kávé. buzát a tengerbe, éhségfölvonulás, kapitalizmus, kommunizmus, szocializmus, össze van zavarva az egész. Közben mindenki engem szid, meg akarnak ölni, hagyjanak engem békén, csinálják helyettem azok, akik jobban értenek hozzá, stb., stb.

Szép dolog az a színház, pláne egy Pirandelló-darab, ahol az összes főszereplők kiállanak a rivaldák elé és mind-egyik őszintén elmondja, hogy ő kicsoda, mit akar, mit csinál és mit nem tud.

Most sorra buknak a színházak, a közönség már nem tódul a régi limonádéhoz, unják a régi színészeket, a régi darabokat, a közönség valami mást akar. A nagyérdemü közönség valami nekivaló szerepet akar.

Millió szereplő keres egy szerzőt.

Kérünk egy megfelelő darabot az új esztendőre.

Kiváló minőségű bükk és tölgy parketta
Mindennemű I osztályu száraz tűzifa
Bohn gyártmányu „Ultrasejt” téglá
és cserép

Kornis Testvérek R.-T.-nál,

Arad, Strada Alexandri 1. (volt Salac-
ucca) Telefon 501.

Melyik fülem cseng, szerkesztő ur?...

— Hallja, Szemfülessy, ez mégis csak pimaszság, ilyen buta kérdésekkel traktálni!

— Ne haragudjon, kedves szerkesztő ur, inkább próbálja eltalálni és meglátja, nem fogja megbánni!

— Hát Isten neki, a bal!

— Stimmt és miután azt szokták mondani, hogy aki eltalálja, jó hirt fog hallani, hát néhány pompás hírrel szolgállok szerkesztő urnak.

— Na, ki vele!

— Elsősorban örömmel közölhetem, hogy a tavaszi szezonban a kerületi bajnoki, Nemzeti Bajnoki meccseken kívül néhány nagyszerű nemzetközi mérkőzésben is lesz részünk és pedig május 1-én egy nagyszerű cseh csapatot fogadunk, azt, amelyiket a budapesti kék-fehérek a legutóbb csak vízipólószzerű eredménnyel tudtak legyőzni, pünkösdkor pedig egy mégkitünőbb szerb együttes vendéglátékában gyönyörködhetünk. Husvétre is külföldi csapatokkal folynak a tárgyalások, de még minden pozitívum nélkül.

— Mi hír a NAC-ról?

— A derék váradiaknak még eszük ágában sincsen haza jönni. Pompásan érzik magukat külföldön és sorra aratják fényesnél fényesebb győzelmeiket. Nyolc lejátszott meccs-

ből hétszer győztek és csupán egyizben végeztek döntetlenül. Gólarányuk 45:8, ami bizony, akárhogy is vesszük, nem csekély teljesítmény.

— Legutóbb hol játszottak a váradi zöld-fehérek?

— Toursban, az ottani se-lyemhernyó tenyésztők válogatottjával!

— Aradi futballkörökben van valami ujság?

— Hogyne volna. Az egyik aradi nagyegyesület, amelynek vezetőségében az őszi szezon végén lényeges változás állott be, már belátta, hogy a változás nem volt előnyös és a régi, kipróbált sportigazgatót ugyan még nem állította vissza helyére, de a szezon megindultával bizonyára meg fogja tenni, ami a csapatnak feltétlenül csak előnyére válhat.

— Tud valami humorosat?

— Én ne tudnék? Tetszik emlékezni, hogy a budapesti zöld-fehér csapat, amely „kettő hétig” tartó blamazszal zárta téli turáját Düsseldorfban, mennyire szívéhez nőtt a Fehér Kereszt szálloda kitűnő igazgatójának. Az emlékezetes napon izgatottabban senki sem várta a rádió sporthireit és a kellemetlen csalódás után vér-fagyasztó álmai voltak. Kürten Péterrel, a düsseldorfi rémmel álmódott, aki hol kék-fehér, hol lila-fehér dresszben jelent meg és futóversenyre kényszerítette az aradi zöld-fehérek

M U Z S A Y N Á L

színházzal szemben. **Téli öltönyök és téli kabátok. Trench-coat.** Nem gyári áru! Minden drb. saját készítmény. Mielőtt bá: hol vásárol, keressen fel, Merkur bevásárlási könyvre 6 havi hitel.

legkiválóbbjait. Eleinte mindig engedte vezetni ellenfelét a rém, de a végén mindig befogta, sőt el is hagyta. Rémes álmom lehetett!

— Mi van a fedett tennisz-pályával?

— Még nem nyitották meg, de a napokban erre is sor kerül. Egyébként olyan pompás aikotás, hogy valóban díszére fog válni Aradnak!

— A megalkotója bizonyára büszke lesz rá!

— No, nem mondhatnám! Ugyanis, hogy úgy mondjam, kissé „misze” van már tőle. Mikor a tervek meg voltak, akkor tudniillik arról volt szó, hogy cirka 450.000 lejbe fog a pálya kerülni. Később azután felkerekítették fél millióra, majd újabb, mulhatatlanul szükséges tárgyak 600.000 lejre emelték a költségvetést. Most nagyobb és természetesen drágább lámpákra van szükség, mint az eredeti terv szerint, úgy hogy a kiadások már közel járnak a 700.000 lejhez. Ezzel szemben a bevétel eddig semmi és bizony ma nem csekélység közel háromnegyed milliót egy 8—10 hónapig holt üzletbe befektetni!

— Ha már pénzről van szó, van-e még valami pénzes hire?

— Van. A napokban kerül szétosztásra a Nemzeti Ligánál összegyűlt cca 110.000 lej, amely a Nemzeti Bajnoki meccseken szedett két lejekből tevődött össze. Sajnos azonban, oly kevés jut egy egyesületre, hogy ez csupán kámfor-injekciónak tekinthető.

— Apropos kámfor. Most már eleget locsogott, kövesse a kámfor analógiáját: tűnjön el.

Már itt sem vagyok, a viziontlátásra...

w.

Épül az Erdélyi Élet panaszfala

**Itt mindenki nyugodtan kisírhatja magát.
Ezuttal a telefonról hullnak könnyeink**

(Arad.) Az aradi telefonszolgálat gyönyöreiről, sajnos a kellenénél is többen vannak, akik oldalakat tudnának elmesélni. Morganék bizonyára nem számoltak azzal a körülménnyel, hogy a magyar és román irodalom milyen érdekes regényeket produkál, amikor felállították azt a szabályt, hogy a telefonközpontokban foglalkoztatott hölgyek lehetőleg csakis a kapcsolásokkal foglalkozzanak. Nem számítottak rá, mert egyébként bizonyára minden regényolvasást rendeletileg til-

tottak volna meg az egyébként szimpatikus telefonos kisasz-
szonyoknak. De . . .

Néha előfordul az is, hogy a telefonra valóban szükség van. Hogy többet ne mondjunk, — hiszen ezt igen szépen olvashattuk egyébként a bucurestii Telefontársaság propa-
ganda-plakátjain is, — előfordulhat, hogy valahol tűz üt ki és azonnal szükség van a tűzoltókra . . . Vagy a család va-
lamilyik hozzátartozója hirtelen megbetegszik és azonnali
orvosi segítségre van szükség . . . Mit cselekedhet ezekben az
esetekben a naiv telefonelőfizető . . .? Nyilvánvalóan a mé-
regdrága apparátusához ugrik és elkezd csengetni.

Mindenki előtt most az lenne természetes, hogy erre a
csöngetésre a Telefontársaság képviselője, egyben végrehajtó
hivatalnok, a telefonközponti hölgyek egyike jelentkezik
is. Hát nem! A központ nem jelentkezik. A központ vagy
magánbeszélgetéssel van elfoglalva, vagy regényt olvas, vagy
egyszerűen a fülebotját se mozgatja a vörösen felgyuló kis
jelzőlámpácskára. Arra gondol valószínűleg, hogy azért a fi-
zetésért, amit Morganéktól kap, éppen eleget dolgozik, ha a
fülebotját se mozgatja.

Hát kérem, ez a tény lehet a Telefontársaság és az al-
kalmazottjainak magánügye, de nem függhet tőle a drága
telefonszolgálat működése. A közeli multban történt, hogy
egy aradi családban hirtelen rosszul lett az egyik családtag.
Kétségbeesett hozzátartozói, tekintettel arra, hogy heves fájd-
almak léptek fel, természetesen azonnal, orvost akartak
hivatni. És a családfő telefonon kívánta felhívni a háziorvost.
Csengetet, gurblipta az aparátust, újra csengetett, — de a
központ nem jelentkezett. Esti 11 óra volt. Félórái hiábavaló
küzdelem után odavágta tehát a telefon kagylót a földre,
lerohant az uccára, konflisba vetette magát és úgy hajtatott
a házi orvosért. De minek akkor a telefon, ha a legválságo-
sabb pillanatokban nem lehet számítani a telefonközpont
megbízhatóságára, figyelmességére és lelkiismeretes pontossá-
gára . . . Hiszen gyakran csak perceken mulik egy-egy
emberi élet, rablás vagy szerencsétlenség, elemi csapás és
tűzvész meggátolása, meghiusítása. Ott áll a méregdrága tele-
fon — és nem használható . . .

Felhívjuk a fenti és az ehhez hasonló számtalan esetre
az aradi telefonigazgatóság figyelmét: negondolják az urak,
hogy a bucurestii központ hiába dobja ki sulyos millióit a
nagy propaganda hirdetésekre, ha az aradi telefonközpont a
gyakorlatban megdöbbenő módon cáfol rá kiváló propagan-
distájuk nagyhangú és ötletes állításaira . . .? Legfőbb ideje,
hogy Morganék erre is gondoljanak, mert hiába, akármeny-
nyit is költenek a propagandára: a legjobb reklám a pontos,
megbízható és villámgyors telefonszolgálat!!

Mindennemű fűszer és csemegeáruk
legjobb minőség- **ÉLES** fűszer- és cseme-
ben, legolcsóbban **ÉLES** geüzletében o—o

Mit csináljunk a diplománkkal?

Levél szerkesztőhöz.

Kolozsvár. Sokunk agyvelejében és szívébe dobban bele manapság ez a kérdés.

A nyomoruság és a munkanélküliség olyan méretű, hogy már minden elképzelést tulszárnyal. Elhelyezkedni csak a sors néhány kivételes kegyeltje tud, aki valami rokonsági köteléknél fogva minden különösebb megerőtetés nélkül oszponnt bele a zsiros állásba. De mit csináljon a többi? *Mit csináljunk mi sokezeren, fiatal diplomások, akik előtt minden ajtó becsapódott?*

Nehéz és szomorú a mi fiatalságunk. Tele csalódással, kapkodó élniakarással és megalkuvással. Hiszen apánk vagy más hozzátartozónk kegyelemkenyerét esszük. Csak mi érezzük, milyen keserű ez a kenyér, hiszen tele vagyunk energiával és munkabírással s szívesen dolgoznánk. Legszebb és legértékesebb éveink azonban összemorzsolódnak a meddő várakozásban.

Pedig jogunk van az élethez nekünk is. El kellene indulnunk valamerre. De merre? Hiszen mindenütt zsákucák ásitóznak felénk.

Arra már kezdünk ráeszmélni, hogy baj van a mai gazdasági élet rendje körül. Látjuk a mai élet sebeit, csak-hogy sokan közülünk még félnek az orvoslás egyetlen módjától. Kopottan és szomorúan küzdünk a kétségbeeséssel. Meddő várakozásban telnek éveink. Pedig egyre erősebben érezzük nemcsak a magunk, hanem millió és millió embertársunk feneketlen nyomoruságát is. Innén már csak egy lépés az ut a következmények levonásáig.

Le kell ráznunk magunkról, ami a multból még kísért.

Nem szabad tünnünk, hogy a szemünket továbbra is bekös-sék. Nem szabad hagynunk, hogy a szívünket kővé kovácsolják. Látjuk a rokkantak idegsokkos reszketését, kilótt szemét, amputált lábát. Nem akarunk új háborút, tiltakozunk dinasztikiak vagy tőkecsoportok véres erőpróbái ellen. Látjuk a sárból épült viskók penészarcu népet és a föld minden javában részesedők kicsiny esoportját. Érezzük, tudjuk, hogy a társadalmi ellentéteket ki kell egyenlíteni, amíg nem késő.

d-1.

Aranybeváltás áron **REINER JÓZSEF** óra és ékszer legmagasabb üzletében, Aradon, a színház mögött. Karikagyűrűk, órák, ékszerek legjobb beszerzési helye. Strada Colonel Pirici No. 5. (volt Vörösmarty-ucca)

MŰVÉSZI ESEMÉNYEK

A HANGOSFILM VILÁGÁBAN

Szegény leányt nem lehet elvenni

Magyar szinpadí szerzők egymásután futnak be az európai hangosfilm központban, Berlinben. A német fővárosban egész sor magyar színész és szinpadí szerző vivott ki magának nevet és most érkezett be ezeknek is első sorában Zágón István a „Szegény leányt nem lehet elvenni“ című darabjával. A magyar szinpadról jól ismert vígjátékot hangosfilmre vették és a szaksajtó szerint is az utóbbi évek legsikerültebb filmalkotása az Emericus kép, amely most járja romániai körútját.

A rendkívül szellemes téma bővelkedik ötletes helyzet-jelenetekben, kacagtató fordulatokban és meglepetésszerű elgondolásban. A mese a következő :

A három Goll-fivér lakásában nagy felfordulás van. Semmi sem ment simán és egész biztos, hogy Robert, a legidősebb, megint el fog késni az irodából. És még az utolsó percben beállított Bernstein, a házigazda és házasságközvetítő egy személyben és követeli a háromhónapos házhérhátalékot. Szegény Robertnak tényleg nem könnyű a dolga-éppenséggel nem fejedelmi fizetéséből még két fivérével is el kell tartania. Egy vigasztalása azonban mégis van Robertnak : Gerda Arnold, aki ugyanannál a grammofooncégnél van alkalmazva, ahol Robert a propagandafőnöki állást tölti be. Ma is sikerült neki Robert késését a szigorú főnök, Kortén igazgató előtt eltussolni. Robert hálás akar lenni ezért a szolgálatért. A mai operaelőadásra két szabadjegye van és az egyiket Gerdának ajánlja fel. Együtt mennek az operába, ahol a szünet alatt főnökükkel találkoznak össze. A főnök bemutatja őket a társaságában lévő Holbach kisasszonynak, egy nagyiparos leányának, aki Robertet meghívja villájukba egyik napra délutáni teára. Gerda szereti Robertet és hallván a meghívást, nagyon elszomorodik. Amint aztán a főnök meghívására Robert az est további részét az igazgató és a fiatal hölgy páholyában tölti el, Gerda mélyen megsértve hagyja ott az előadást.

Gerda felismeri a veszélyt, amely Robert és a gazdag Holbach kisasszony barátságából támad és elhatározza, hogy szeretett Robertjét egy egész különös módon fogja magának biztosítani. Tizennégy napi szabadságot kér, elmegy Robert lakására és annak mítsem sejtő öccsénél, Paulnál sikerül keresztülvinnie, hogy a három fivér házvezetőnőjének alkal-

Dita Parlo is az **Waldheim**

soványító pasztillát szedi naponta. Meg is látszik alakján! Kérje orvosa véleményét. Kapható: **Gyógyszertárakban és Drogériákban.** — Dobozonkint: **Lei 115.**

mazza. Amikor Róbert este hazajön, a megszokott nagy rendetlenség helyett egy tiszta, rendes otthont és szépen megterített asztalt talál.

És Gerda terve talán azonnali eredménnyel járt volna ha Sigurd Bernstein, háziúr és házasságközvetítő nem lett volna. Bernstein ur hallott Róbert és a gazdag Holbach kisasszony ismeretségéről és elhatározta, hogy ennek a házasságnak létre kell jönnie lévén nagy jutalékra kilátás. De Gerda is tudott magán segíteni. Bernsteinnak volt még egy kliense, Alois Novak, egy lobowitzi birtokos, aki minden áron nősülni akar. És Róbert legnagyobb bámulatára Gerda ezzel a Novak urral akarja magát eljegyezni. Már a napot is meghatározta, amelyen Lobowitzba utazik, hogy az esküvőt megtartsák. Ugyanezen a napon kellene, hála Bernstein ur fáradozásainak, Róbert és Holbach kisasszonynak is összekerülni.

És most kitűnik, hogy Gerda számítása helyes volt. Róbert félelmében, hogy Gerdát elveszítheti, a Holbach-házban tartandó estély helyett Gerda után utazik. Bernstein fel van háborodva és joggal, mert amíg Novak részére Krausené, Róbert volt gazdaasszonya személyében pótlást talál, Róbert és Gerda jutalékmentesen megtalálják egymást.

Legjobb kritika a darabról az, ha megírjuk Renata Müller játsza benne a főszerepet, Hermann Thimig, Szöke Szakáll és még egész sora vonul fel benne a német színészeknek. Renate Müller ragyogó szépsége, utolérhetetlenül bájos játéka lenyűgözi a nézőt. Hermann Thimig, Szöke Szakáll és a többiek, mind feladatuk magaslatán állanak, nagyszerű rendezés, a mesélő, simuló, modern muzsika egészíti ki a darabot, amely olyan tökéletes, hogy százszázalékos győzelmet fog aratni ez a kép mindenhol, ahová eljut.

Holzapfel

Felix Bressart új filmje a legújabb divat szerint bűnügyi film. Uglátszik ez az egyetlen műfaj, amely bevált külföldön, mert majdnem kizárólagosan uralkodik a mozik műsorán és kiszorította a karrieroperettek kivételével az összes másfajta darabokat.

Holzapfel valamikor jobb napokat látott, de most azzal keresi kenyerét, hogy a bérházak udvaraiban harmonikál. Lakása egy forgalomból kivont vasuti kocsiban van. Egy napon külvárosi korcsmába lép be, hogy kenyeret és sajtót kérjen. Leül egy asztalhoz szerencsétlenségére olyanhoz, melynél egy gonosztevőtársaság mulat. Véletlenül kimondja a társaság jelszavát, mire azt hiszik közējük tartozik és beavatják titkaikba. Mire Holzapfel feleszmél, hogy hova került már késő. Nagy büntényről van szó. Egy Stein Éva nevű

fiatal lány és bátyja Teddy nagy örökségért érkeznek a városba, de a pénzt csak akkor vehetik fel, ha egy kulcsot és bizonyos okmányokat felmutatnak. A banda elfogja a leányt és a fiut és elveszi tőlük az okmányokat, a kulcsot azonban nem találták meg, mert Teddy a cipőjébe rejtette...

Igy kezdődik a szentimentális, de izgalmas cselekmény, melyben Felix Dressarton kívül Petrovich Ivánnak, Gretl Theimernek és Theodor Loosnak jut nagy szerep. Szép és hangulatos énekszámok teszik változatosá a komor hangulatot, melyben azután a szerelem is érvényesülni kezd. Holzapfelben felébred a nemes érzés és megmenti Teddyt, akivel együtt vaggonlakásába fut. Másnap jelentkezik van Doeren konzulnál a fiuval és a kulccsal. Itt azonban megtudja, hogy a leányt eladták és a ráeső rész száz márka, olyan összeg, amit már régen nem látott...

Változatos bonyodalom következik, üldözések és me-renyletek, vad hajsza az örökség felé. Megkerül a kulcs, majd újra elvesztik. Éva megismerkedik egy Beregi nevű színésszel, akit már utazása közben megszeretett. A banditák nem nyugszanak azonban, míg tervüket végre nem hajtják. A konzul már már elfogja és letartóztatja őket, de ekkor egy autóval megszöknek. Az autó sofförje Holzapfel, aki nem várt helyre viszi szövetségeseit.

Felix Bressart egészen új oldaláról mutatkozik be ebben a filmben. Míg eddig a jó körülmények között élő, valamilyen társadalmi pozíciónak örvendő kispolgárokat személyesített meg, addig most egy lezüllött, kitalált exisztenciát alakít kitűnő jellemábrázoló készséggel. Fel tudja tüntetni Holzapfel feldult külseje mögött az igazi ember érzéseit és indulatait. Emellett sohasem válik valószínűtlenné és szinpadiassá. Eszközei egyszerűek: meleg hang és apró kis mozdulatok, amikben egy emberi lélek tükre látszik. Gretl Theimer őszinte és természetes, Petrovich Iván daliás és férfias. A rendezés költséges eszközökkel dolgozik és nem kiméli a hatástkeltő módszereket. Diszlet és világítási hatások egészen ujszerűek. A film külföldön nagy sikert aratott.

Minden csak komédia

Klaszikus zene csendül, a félhomályos uccán egy micisapkás alak álldogál. Az emeleti hálószobában filmművésznő alszik, kis kutyájával. Árnyék jelenik meg ablakon, szél kapja le a függönyt, kutyaugatást imitál a zene s egy betörő lép a hálószobába. Pár pillanat s egy rejtelmes kéz elemeli a

művésznő ékszereit. Az árnyék eltűnik, de az ablak nyitva marad utána és a művésznő felébred. Segítségért kiált, be-
ront a szobaleány, mindketten kiáltanak, a kutya ugat, a
szomszédok felébrednek, a járókelők a sötét ház felé futnak.
Nagy kavarodás, revolverlövések dördülnek el és egy autós
alak izgatottan meséli, hogy mellette rohant el a betörő, aki
rálőtt. Az elrabolt ékszerek hamisak ugyan, de a filmgyár
kihasználja a reklámot és ezer márka jutalmat tűz ki az
„Ezüstjim“ kézrekerítőjének, mert ezt a hírhedt betörőt tart-
ják tettesnek. Az igazgató nem talál alkalmas szöveget az
új filmhez, valami nagy blöfföt keres, amivel még meg le-
hetne fogni a közönséget. A nagy blöff csakhamar jelentke-
zik. Az igazgató irodájában váratlanul megjelenik az Ezüst-
jim és elmondja, hogy a rendőrség elől egy filmszerződéssel
szeretne megmenekülni. Eljátszaná a legujabb bűnügyi drá-
ma főszerepét, ő, az igazi betörő. Ez a nagy blöff volna. Az
igazgató rááll és álnéven mint új sztárját mutatja be a
tolvajok kiralyát . . .

Igy indul meg a film cselekménye, melynél érdekeseb-
bet keveset alkottak az utóbbi időkben. Párhuzamosan halad
előre a rendőri nyomozás az új film felvételei és a követ-
kező büntény előkészítése. A betörő udvarolni kezd a gyár
kedvesarcu detektív nőjének, míg a sztár az igazgató felé
mutat vonzalmat. Kellemes énekszámok csendülnek fel, a
filmbeli film muzsikája. A betörő énekli, hogy ő a rendőrök
kedvence, szép szerelmi duettet zeng a detektív nővel, majd
a sztár énekli el a főslágert: a „Minden csak komédiát“. Köz-
ben a görlok táncolnak, komikus segédrendezők futkároznak
és a filmgyár pénztárát ismeretlen tettes kirabolja. Így ér el
a cselekmény a nagyszabású zárójelenethez, a nagy filmbál-
hoz, melyen az új ékszerrablásnak kell lefolynia . . .

Georg Jakob rendezése mintaszerű, az érdeklődést
egy pillanatra sem veszíti el és bőségesen szolgál látványos-
ságokkal, valamint zeneszámokkal is. A férfi főszerepet Ha-
rald Paulsen játssza, férfiasan és jókedvűen. A két női sze-
repben Betty Aman és Lee Pary excellálnak. Különösen az
előbbi hatásos a slágerszám érzéki szépségű előadásával.
Otto Walburg és Paul Hörbiger egészítik ki az együttest
igazi kabinetalakításokkal.

Bizonyára érdekli, hogy Páris öt éven belül
megszünteti a villamosjáratokat és azokat mindenütt autó-
buszokkal helyettesíti. A városi tanács ötvenhárom millió
frankot szavazott meg háromszáz új autóbusz beszerzésére.

15 PONT! amiért mindenkinek látnia kell a

CONGORILLA

cimü filmet

Mert a CONGORILLA az egyetlen teljesen autentikus Afrika-hangos film, amely elejétől végig valóban Afrikában készült.

Mert a CONGORILLA a legsodásabb beszámoló a fekete világrészről, annak veszedelméről és rengeteg titkáról, amit még ma is homály fed.

Mert a CONGORILLA feltárja előttünk Afrika őserdejét, úgy, ahogy fehér ember szeme még sohasem látta.

Mert a CONGORILLA bemutatja Afrika állatparadicsomát, teljes szépségével és korlátlan szabadságával, minden állattal, amely az őserdőt benépesíti.

Mert a CONGORILLA összehasonlíthatatlanul felülmulja az eddig bemutatott Afrika filmek sokaságát és eddig el nem képzelt hihetetlen szenzációkat nyújt.

Mert a CONGORILLA az őserdő sötétjébe világít, bemutatja bámuló szemeinknek a pigmeusok kezdetleges életét — Afrika valódi életét, amelyet még senki nem látott a fehér mozivásznon.

Mert a CONGORILLA csak ujat, meglepőt, lélekzetviassafojtót mutat.

Mert a CONGORILLA bemutatja a nagy kalandot, amelyre csak Martin és Osa Johnson, a tapasztalt Afrika-kutatók vállalkozhattak.

Mert a CONGORILLA orrszarvukkal, krokodilusokkal és oroslánokkal való viaskodást mutat be — idegfejesítő, halálatlan kalandokat.

Mert a CONGORILLA esküvőt mutat be az őserdőben, felejthetetlen, sohasem látott élményt.

Mert a CONGORILLA gorilla-fogásról, elefántokkal való küzdelemről mutat be olyan képeket, amilyent eddig fényképezés nem tudott lemezére rögzíteni.

Mert a CONGORILLA bemutatja a legnagyobb ragadozókat és a legkisebb embereket, számtalan kalandot és élményt.

Mert a CONGORILLA komoly felfedező ut eredménye, mely két évig tartott és Afrika ismeretlen belsejébe is behatolt.

Mert a CONGORILLA a legjobb film, amelyet Martin és Osa Johnson, a tapasztalt Afrika-kutatók valóban is felvettek.

Mert a CONGORILLA mindenkinek, aki megnézi, ugyanolyan kalandos élményt jelent.

AZ ARADI KÖZLÖNY

Erdély legrégebb, legolvasottabb és legelterjedtebb napilapja!

Ajándékok

előnyös és olcsó árakon vásárolhat

C S Á K Y

óras ékszerésznél

Arad. Lutheránus templommal szemben. Óra. ékszerjavítás. ékszervésés
elsőrangú kivitelben. oo

**MINDEN HÁZNÁL
LEGYEN**

HA NINCSEK - AKKOR VEGYEN!

Kérjen
mutatvány-
számot az

**ERDÉLYI
ÉLET**

kiadóhivatalától.

A „REGGEL”

kiadóhivatala fokozottabban óhajtja t. olvasótáborának érdekeit szolgálni, ezért kéri, hogy

ha valaki előfizetni akar,

ha valakinek címváltozása van,

ha nem kapja a lapot,

ha a kézbesítő körül panasza van:

forduljon rögtön a „Reggel” kiadóhiv.-jához. Str. M. Nicora 1.

Vidéki urinőknek

legkényelmesebb, ha ruhájukat

K R E B S

festő és vegytisztítóhoz viszik, közel a villamoshoz és a vidéki autóállomással szemben van.

Arad, volt Boros Béni-tér 51. Flók : v. Deák Ferenc-uca.

Bevásárlás előtt tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközöltetnek. Szenzációs nagy raktár iskolaöltönyökben.

ARAD, Színházépület.

FICK JÓZSEF

legolcsóbban fest, tisztít női és férfi ruhákat. — Függyönyök és fehérnemük mosása, — Gallért legszebben fényez. — Üzlet: Arad, Lutheránus templommal szemben. Telep: volt Rákóczy-ucca 17.

Széna,
here,
szalma

BOROS

fa- és szénake eskedőnél volt
Óvá-t é . — Telefon 591

Városi kávéház

Leszállított árak. Elsőrendű kiszolgálás.
Elkülönített játéktermek. Szeparált bridge-
szalon. Estéknként parkettánc. Aradváros közön-
ségének évtizedek óta megszokott találkozóhelye

Kül- és belföldi gyógyszerkülönlegességek

Vojtek Gyógyszertár

BCU Cluj Central University Library Cluj

K N A P P

gőz- és villanyerőre berendezett vállalata
volt Weitzer-ucca 11. — volt Magyar-ucca 10.

**Csak az árak olcsók — minő-
ségünk változatlanul jók!**

GOLDSTEIN LAJOS

DIVATÁRUHÁZA

Arad, Str. Bratianu (Weitzer János-ucca) 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. A hölgy és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye.

Megnyílt a

„Revü“ uriszabóság

ARAD, Deák Ferenc-u. 15. kapu alatt.

A megszűnt Sámson Jakab-cég szabásának, Csont Sándor vezetésével készülnek a legujabb szabásu ruhák. Pontos és szolid kiszolgálás! Elsőrangú munka! Olcsó ár!

Kiadja az „Erdélyi Élet“ Lapkiadó Vállalat.

Tip. Lovrov, Arad